

Jelgavā, pēc Lankovšķa un Bīkopa
Ieņem, Rātoku eelā № 5, Höpkera namā,
un Rīgā, pēc Richtera un beedra Ieņem
(Rūdinažumu ekspedīcijā no Rūdolfa Moisse).

Makfa par fludinajumeem :
Sikap. par sihku rassiu rindinu; pahrtulloschana is siweschahm walodahm
par brihwi.

Latv. Aw. war apstelleht:
Zelgawā: Pee Lankowska un Līkopa lgeem, Katolu eelā № 5, „Latv. Aw.“ elspedizija. — **Bauslā:** Steina lga apteekli. — **Talsbōs:** J. Hirschmana lga un H. Towa lga grahmatu bōde. — **Kuldīgā:** Herd. Vesthorn a lga un Hartmana lga grahmatu bōde. — **Mihgā:** J. E. C. Kapteina lga grahmatu bōde, Gelsch-Mihgas Leelajā Lehnuu eelā № 10.

Fatmeeſchui Amiles.

66. gada-gahjums.

„Latw. Ww.“ war aufgestellt:

Gefch- un ahrsemē: Rudolfa Mosses lga wiſās elspedizījās. — Walmeera: Trey lga
grahmatu bodē. — Wallā: M. Rudolffa lga grahmatu bodē. — Pehterburgā: pec Peht-
erburgas zeen. Latv. draudses mahzitaja. — Ves tam: pec zeen. mahzitajeem —
tillab Widsemē, lā ari Kursemē.

Atgreeschatees, famehr wehl laiks!

Beeschi tagad dsird no krodsineekem un daschadu dsehreenu pahrdewejeem pilfehtas schehlojamees, ka winu eenem schanas pret agra-keem laikeem loti masinajufchahs. Schis gadijums naw us to sihme-jams, ka dsehraji pawifam astahjufchi dserfchanu, bet jo wairak us tam, ka tos truhkums speesch, un teem tad janostahjahs. — Pahrlee-ziga peedserfchanahs ar apreibinadameem dsehreeneem, kas zilwelki fa-maita, ir leels grehks, un jau muhfu kungs un Pestitajs ir nosfazijis, ka dsehraji debebu walstibu ne-eemantos. Tas gan katram, kas tahlid grehkä kritis, buhtu ja-eewehro un pee laika ja-atgreshahs, — bet, deemschehl, wehl dauds, un pat jauni zilwelki, schai grehkä til dili pakrituschi, ka nespehj pajeltees, un negrib no teefas atgreetees. Muhfu tuwumä S. meestä weena pati destilatura famaksä Kronim pee 50 tuhlest. rubku alkises weenä gadä, — kur nu wehl tahs daschadas dsehreenu pahrdotawas un frogi, kam ne masums par patentehm jamalsä? — Teesham prahwa summa isnahltu, kad to wisu farehkinatu kopä, — un tas weenigi muhfu apgabalam schais gruhtös laikös jafamaksä; jo us tahlakeem gabaleem no scheijenes dsehreeni netop pahrdoti, — drihsak, un pat ne masums, top no ziturenes schè pee-wests.

Was leelara vatai tahu, tas gan pat brihweem zilweteem deh-
wejahs, bet zaur dserfchanu schim netikumam palikufchi par wehrgeem,
nu paschi ne-uskraujahs schais gruhtos laikos besgaligu postu few un
faweweem? — Daschs nepeedschrees ir tas labakais zilweks, un leelaka
dala dsehraju, fawu reibumu isgulejufchi, atfuhst, ka leelu postu few
un faweweem zaur fawu niknu kahrumu padarijufchi, ka ari noschehlo
un kaunahs fawa noseeguma, — bet lai jele no Deewa puses tad ne-
paleek us puszeta stahwot, bet lai atgreeschahs pawifam. Kaut ari
fchi grehku pahrwarefchana gruhti nahktos, — zilwekam tak buhs
fevi fanvalditees. — Naw jau pawifam ne-eespehjama leeta, fawas
labahs apremfchanahs ari isdariht, lai gan gruhti tas nahktos. Kas
jo gruhti taptu kahrdinahts, no jauna grehfot, tas wislabak loi pa-
wifam atfakahs no jebkahda apreibinadama dsehreena, lai winu fauz,
ka faukdamu. Bes tam lai winsch ilgaku laiku fargahs, tahdas
weetas apmekleht, kur apreibinadami dsehreeni dabonami. Tad, pee
fawas apremfchanahs pastahwedams un Deewu no firds par palihgu
peefauldams, lai tas apschehlojahs un winu atpesti no tik leelas ne-
laimes, tas teefcham ari taps isglahbts. — Kad schee truhzibas vilnee
laiki ir paspehjufchi, dserfchanu masinaht, tad jo isdewigs laiks buhtu,
wismasakais teem, kas wifai dsehrumam naw padewifhees, atree-
stees. — Lai jele wismasakais katrs apdoma, ka winsch ne ween fawu
mantu aistaupa nedserdams un fawus peederigus ari lihdsa negahsch
nelaime, — bet jo wairak fawu dwehfseli ispesti no pasuschanas.
Zilwekam jau bes tam daschas peemekleschanas un behdas daudstreis
jazeesch, — kamdeht tad winsch nu wehl pats tihfchi tahdā postā gah-
schahs? — Ur zik meerigu firdi feewa un behrni tahdu tehwu fagaida
mahjās, kas eereibfchanas nepasfuhst. — Zik daschs dsehrajs fawā

Vaspharne.

Lee abonenti, kas 1886. gadā „Latweeshu Awischu” naw tu-
rejuſchi, dabon ſtahtia: „Us paſcha kahjahn”, eefahlkumu, ihypaſchā
loksnē nodrūlātu, par welti pеeſuhtitu, ja ſawu wehleſchanos ihpaſchi
paſino eſpedižijal.

Diwas nedetas Berlinē.

T. N.

VII.

Wissvarigakabs domas, kuras walstęs-kanzleris, firsts Bismarks, fawās septinās tunās no 11. lībds 14. Janvarim reichstagā Wahzu kora sveikta pawairoshanas finā issažiņa, gan bija sħahdas:

Wahzijai ne-esot un newarot buht noluhka, kazu ar kahdu zitu leelwalsti eefahkt, waj zitu walstju leetās eemaistees; winai waisjagot meera, lai jaundibinatā walstis wehl aruntigaki waretu no siiprinatees. Ar Austriju wina dīshwojot wišleelaka draudisibā. Ar Kreewiju fastrib-detees, winai esot tik pat mas eemeesla. Nelaika Keisars Alessanders II. ar Wahzijas keisaru bijis faistibis zaur wišsirfnigakahn mihlestibas faitehm, un ka tagadejais Kreewu Keisars Alessanders III. messlē eenaidu, to winisch (Bismarks) netizot; jo tad tas to tak parahditu. Bulgareem pret Kreewiju palihdseht, Wahzijai nenahkot ne prahā. Ta buhtu gatawa mukliba; jo kahda dala Wahzijai ar taħlaejem Ballanu pusħolas eddīshwotajeem. Bulgaru leetas preefch Wahzijas neweena weeniga saldata kaulu ne-esot wehrta; lai tee tur darot, kaq wineem patihkot. — Tapat ari Wahzu waldiba tagad 10 gadu nophulejuſees, ar Fran-
ziju ustureht meerigu faimira fadīshwi. Kad ari Wahzija wehl reis Franziju deewōſin jik wareni uswaretu, kahds labums no tam waretu zeltees? Kahdu labumu wina no Franzijas gan waretu eeguht? Isdo-
fhanas preefch kara buhtu leelakas nefä attibdinsafhana, kuru no us-
waretabhs semes waretu pedisib. Kä ar Angliju un Italiju fastahw,
Wahzija ir pilnigi meerā; tas jau tik pasibstama leeta, ka pahrt to ne-
esot wehrta, ko runaht. Ta tad winai ne-esot nekahda eemeesla, ar
kaut kahdu zitu leelwalsti celialtees strihdinabs, un keisara Wilhelma
meera prahā esot wiſai paſaulei deewōſan pasibstama leeta. Tomehr
tak waretu notikt, ka no zitās puses Eiropas meers tiktu trauebts.
To tiki weenigi Wahzija, lə libds fchim, iā ari us preefchhu, spehjot aifla-
weht, — bet ari tiki tad, kad winas kara spehks ir deewōſan leels, ta ka
ziti fchaubabhs, ar winu sadurtees. Waj Wahzu kara spehks pateen
jau peeteekofchi leels, waj nè, to winisch newarot apswehrt; fchaj sinā
winisch pilnigi palaischotees us feldmarschala Moltke's un zitu leetprateju
leezibu. Kad Windhorstis un Gischens Richters (kui wehl nekad naw-
gerotscha turejuschi rokā) faktot, ka wiſs esot pilnā kahrtibā un peetee-

leewam, la favi, pas noobodays lauplaeem, tas tam ne ween
keshas istulsho un to fadausa, bet wehl kahjahm pamet, tam wina
lopu nolaupidami! — Kas til zik negik prahta zilweks, tas jau
deewsgan nojehgs, zik leelu nelaimi peedserfchanahs padara, un zik
meerigs un pafargahts no tahda posta ir zilweks, kas eereibfchanas
nepashft. — Tagad wehl dascham laiks atgreestees, tamdehf lai ne-
kawejahs; jo kas fina, waj jau turpmal nebuhs par wehlu. — Bet
lai ari ifkates, kas kahdam, schahdā grehkā pakritusham stahw jo
tuwu, tam palihds pazeltees, un to fargā un glahbj, zik tas ween
eespehjams; jo tas peeklahjhahs, Deewa dehf, ka mehs, fawu tuwaku
mihledami, tam nekaujam us grehka zeleem eet bojā. Bet vaht wifahm
leetahm lai fargajam behrnus no stipreem, apreibinadameem dseh-
reeneem!

Smiltis ažiš.

"Balfs", gribedama fawa pafchās programma jaunakō pahrgrofischānu paflehpt, ar fawa beedra, "Balt. Wehstne-fcha", valihgu melleht mellejahs, waj newaretu ko useet "Latweeschū Awises", ko faweeem laftajeem waretu eeteikt par schihs lapas programma pahrgrofischānu. Tamdeht tee nu ispausch, ka "tagadejā Latweeschū Awischi redakzija daschā finā fahkuſi eenemt zitadu stahwolli nekā winas preefschahjejas", un ka Latv. Awises "ap fawu draugu, Kreewu awisi Rischki Westniku, laktsteees laktstojahs". Bet manidama, ka tik ſimeekligi isdomatus stahstus neweens winai netizehs, "Balfs" kerahs pee zita aerotscha, zeredama, ar to weeglaki muhs ewainot. Proti wina brehz, ka "Latweeschū Awises" fane-mot pabalstu no Kursemes riterſchafteſ. Lai nu "Balfs" nefahktu domaht, ka us tam neka newaram atbildeht un pafchi turamees par wainigeem, mehs winai loti auksti un meerigi dodam schahdu atbildi: "Latweeschū Awises" lihds ar "Latweeschū draugu beedribu" tila dibinatas no mahzitaja Watfona, kura nopolnus Latweeschū tautas attihſtibas finā lihds ſchim wehl neweens, pat "Balfs" nē, naw mehginajis noleegt jeb paflehpt, tik pat mas, ka wežā Stendera panah-kumus jebkahds ir ſpehjis masinaht. Watfona noluhks bijis weenigi, Latweeschus pazelt us augſtaku ifglijhtibas stahwolli. To ari wehl neweens naw noleedſis. Kad winsch drihs pehz tam nomira, tad ziti mahzitaji akurat tai paſchā garā daudſ gadu deſmitus ſcho laikrakſtu wadijuſchi tahtak, bes ka buhtu kahdu pabalstu no riterſchafteſ ſanehmuschi. Bet kad nu tik ilgā laikā, kur wiſs palizis daudſ dahrgaſs, nekā muhſu gadu ſimtena eefahlumā, ari isdofchanaſ preefsch drukas gadu no gada pa-augſtinajahs, un kad nodofchanaſ preefsch pasta wairak reisu tika pawairotaſ, ja, kad pat lapas formats wairak reisu tika ſtipri paleelinahts, tad ſemā zena wairs isdofchanaſ beidsot newareja ſegt un isdeweji eestiga parahdōs. Pehz muhſu domahm nebija pareiſi, ka isdeweji lapas zenu jau pee laika naw peeteekoschi pa-augſtinajuschi. Bet wini to negribejuschi dariht

ta mœhi, ta wini tureja pat žawu uždewumu. Latweeschu tautai w-
feligu garigu baribu pafneegt, neluhkojotees us naudas upureem.
Ja, bet pa to starpu parahdi arweenu pee-auga, un galu galā leeta
ta ūahweja, ka nu waijadseja iſcheltees: waj awisei buhs apſah-
tees, waj winai apgahdaht palihdsibu. Tē nu Kursemes riterſchaste
pafneedsa fawu palihdsigu roku, un isdeweji nefchaubijahs, to pee-
nemt. Wini tahdā pabalstā fawds gruhtds naudas apſahklōs neka
launa newareja atraſt, jo tak ne wis wineem, bet Latweeschu tautai
par labu ſchi lapa tika isdota, kas ilgus gadu desmitus ir bijusi
weenigais Latweeschu laikrakſts. Kur tagad buhtu Latweeschi iſ-
glihtibas finā, kad muhſu lapa nebuhtu ilgus gadus tos eeradinajuſi
pee awischu laſſchanas? Waj wineem tagad ari buhtu jau kaut lahdš
laikrakſts? Waj bes winas Latweeschu rakſteeziba buhtu usplaukuſi?
Us „Latweeschu Awischu“ kameſcheem ūahw wiſi ziti tagadejee Lat-
weeschu laikrakſti; winas ir wiſi zitu laikrakſtu mahte. Kas to
grib noleegt, kas naturahs pee pateefibas. Schos muhſu lapas no-
pelnus pat muhſu niknakee pretineekl, ja tee tihscham pateefibai ne-
laupa godu, newar noleegt. To pat „Rota“, kas muhſ tak bes mi-
teschanahs nopushlahs nołengaht, ir atſinuſi un apleezinajuſi. Waj
nu riterſchaste Latweeschu tautai lo launa darijuſi, kad ta ſcho laik-
rakſtu, us kura pamateem wiſa tagadeejā Latweeschu awischneeziſa di-
binajahs, pabalſtija? Waj kurlmehmo ſkola tamdehk launa eestahde,
waj Sahtu ſemkopibas ſkola, waj ſkolotaju ſeminari, waj diakoniuſi
namſ, waj basnizas, ſkolas u. t. j. pr. jau tamdehk neka naw wehrts,
ka riterſchaste tos pabalſta ar leelahm naudas ſummahm? Waj Rih-
gas Latweeschu beedriba jau tamdehk palikuſi pat negodigu, ka
wina tagad preeſch Latweeschu teatera ik gadus ſanem leelu
nandas pabalſtu, proti 5000 rublu, kuri teek ſneegti no Ne-
latweescheem, un par kureem nekahdas rehkinumu nodoschanas neteek
pagehrehts? Tur „Balſs“ redakſija pati bijusi ūarp luhdſeem, un
laikam gan tamdehk ſchahdā pabalſta ſanemſchanā neka launa newar
atraſt, bet to dehwē par laipnu rokas pafneegſchanu; tomehr kad zits
lahdš tahu pabalſtu peenem, tad tas ir leels noſeegums pret tautas
garu. Waj Latweeschu lugu gars tamdehk tuhlit palizees pat zi-
tadu, kad Latweeschu teateris dabon ik gadus 5000 rublu no zitas,
no ſwechbas puſes iſmaltatus? Waj Latweeschu lugu ſaturs no pa-
balſtitajeem teek zeneceerehts, t. i. waj no Rihgas Latweeschu teatera
vageht atbildibu pahr uſwesto lugu garu un ſaturu? Tizam, ka nē.
Nu, tāpat ari ir ar muhſu lapi. Kad tagadeejā redakſija no „Lat-
weeschu Awischu“ isdeweja (mahzitaja Bielensteina) tika uſaizinata,
ſchinī amata eestahtees, tad wina ar gaſcheem, ne-apgahſchameem
wahrdeem uſſihmeja fawu programu, ka tā un tā wina uſtizeto laik-
rakſtu wadiſchot; zitadā gorā tas winai ne-eſot eespehjams; ja isde-
weji ar to meerā, tad labi, un ja nē, tad nē. Mumſ ir pilna brih-
wiba, rakſtih, kas mums patihlahs, un neweenam naw teefibas, to
mumſ aileegt. Muhſu programs ir: muhſu ſemes eedſihwotaju in-
terefes ſaweenot; Latweeschus aifſtahweht; Latweeschu ihſteno la-

neekus zelt, un tauta tad gan parabdischot, ka wina ar Windhorstu
un Richteru ne-efot wis weenis prahcis.

Schahds nu bija — ihföd wahrdöd farenmts — Bismarka pir-mahs runas fatus, kur wiensch til atklahti un bes jebkahdas flehpscha-nas pahrrunoja sawu pascha un zitu leelwalstju politiku, kā to lihds schim gan wehl neweens politikis nelur nam darijis. Wisas zitās ru-nas wiensch schihs paschas domas tikai wehl wairak un ar koti kodo-ligeem wahrdeem tuwaki aprahdijs, Windhorstam un Richteram atbil-dedams. Windhorsts tā kā sutis lihda un lozifahs un ar leelu weil-libu daschais weetas Bismarka apspreedumöd mehginaja aislahrt. Tā par peemebru wiensch issfazija sawu isbrihnischanoš pahr to, ka waltsis-kanzleris schoreis pawisam ko zitu esot stahstijis, neka isgabjufschā gada-beigās. Proti preefch Seemas-fwehltkeem reichstagam tiziš isskaidrots, kā Wahzjai warbuht no diwahm pušehm usbrutschot, un tagad firsts Bismarks stahstot, ka ar Kreeviju esot wišleelakais meers un wišla-baka draudsiba. Kad Wahzija ar Kreeviju fabeedrojuſchahs pret Fran-ziju, ko tad Frantschi wehl warot isdariht? Waj tee tad wehl kau-eesahks? Us to nu Bismarks atbildeja, sawu pretineeku ſipri issobodams. Wiensch (Bismarks) wehl wakar ar Kreevijas fuhtni esot bijis kopā pee maltites, bet pehdejais wiham it neka no tam ne-esot fazijis. Kad Windhorstam til swarigas leetas bijusčas finamas, tad tas ne-esot pareiss darijis, ka wiham no tahm it neka nam pastahstijis. (Wišpahriga, leela jauntriba). Koti aissgrahboschi bija, starp zitu, tee wahrdi, kuenus Bismarks weenäs runas beigās fazija, proti: „Zeru gan, wehl 3 gadus dīshwot, bet 7 gadus laikam gan nē. Kad buh-fchu no wiſas schihs behdu pilnahs buhſchanas atswabinahs.“ Bet it kā buhru kaunejes, pahr sawu personu un sawahm juhtahm ko fazijis un atklahtis, wiensch tuhlit ar zitu, gandrihs jokodamu balsi pee-bilda: „Windhorsta īgam es wehlu til ilgi dīshwot; es wiham wehlu wehl 10 gadu dīshwot! (Windhorsts ir diwus waj trihs gadus we-žaks par Bismarku, — ja nemaldoš, 74 gadus wežs). Kad mehš tad abi wairs nebuhsim, tad Juhs ſcheit labaki fatifseet.“

Schahdā wihsē nu runu sauja wilnoja trihs deenas; bet wihs bija par welti. Preeskhluma pretineeki ne buht nepeenehma prahtha, bet jo deenas jo wairak noteepahs us sawahm greisahm domahm, un ta tad heidsot waldiba bija peespeesta, reichstagu flehgt un toutes weetneekus atlaist us mahjahn. Schi Leisarifka fina zetoritā deenā sapulzei tika pafludinata zaur walsts-kanzleri.

Es schoreis sapulzes sahle nemas ne-eegahju, jo jau eepreesk biju dabujis sinah, fa nekahda runa schini deenā waird netiks tureta, un fa ari Bismarks, Leisara fludinajumu lafot preeskha, nekahdus wahrdus nepeespraudihś klah. Tamdehl usturejos seelajā istabā jeb „kuluardōs“, — un nezik ilgi, kad pehdigā balfoschana bija notifikasi un Leisara fludinajums ihsahits, ari walsts-kanzleris no sapulzes sahles isnahza ahrā un, zaur leelo istabu eedamī, pa nama durwihsin dewahs

